

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2017 m. gegužės 12 d.
(OR. en)

8998/17
ADD 1

COMPET 314	RECH 139
MI 391	ENER 175
CONSOM 189	DATAPROTECT 98
PI 54	CYBER 75
IND 112	JUSTCIV 107
ECOFIN 343	EJUSTICE 64
TELECOM 120	CULT 60
AUDIO 66	EDUC 183
DIGIT 136	

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2017 m. gegužės 11 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI- MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2017) 228 final Annex I
Dalykas:	Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos įgyvendinimo laikotarpio vidurio peržiūros PRIEDAS. Sujungta bendroji skaitmeninė rinka visiems

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2017) 228 final Annex I.

Pridedama: COM(2017) 228 final Annex I

Bruselis, 2017 05 10
COM(2017) 228 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos įgyvendinimo laikotarpio vidurio peržiūra

Sujungta bendroji skaitmeninė rinka visiems

{SWD(2017) 155 final}

*„Skaitmeninės technologijos ir skaitmeniniai ryšiai
tapo svarbūs visose kasdienio gyvenimo srityse.
Turime kurti tokią Europą, kuri suteiktų galių mūsų piliečiams ir mūsų
ekonomikai.
O šiandien ir piliečių gyvenimas, ir ekonomika grindžiami skaitmeninėmis
technologijomis.“*

Pirmininkas J.-C. Junckeris 2016 m. rugsėjo 14 d. pranešime apie Europos Sąjungos padėtį

1. Įžanga

Po kelių paeiliui įvykusių technologinių pokyčių bangų visuomenės ir ekonomikos transformacija suteikė ilgalaikės naudos ir ekonomikos augimui, ir gyvenimo kokybei. Šiuo metu vykstanti skaitmeninė revoliucija gali dar kartą padaryti panašų poveikį.

Du trečdaliai europiečių mano, kad naujausios skaitmeninės technologijos daro teigiamą poveikį visuomenei, ekonomikai ir jų pačių gyvenimui. Dauguma respondentų mano, kad ES, valstybių narių valdžios institucijos ir įmonės turi imtis veiksmų, kad spręstų su skaitmeninimu susijusias problemas¹.

Žmonės ir įmonės ES turi pranašumų, kurių reikia norint naudotis bendrąja skaitmenine rinka. Tai tvirta gamybos bazė ir sparčiai auganti startuolių ekosistema: jos ir naujai suskaitmeninti pramoniniai procesai bei kvalifikuota darbo jėga artimiausioje ateityje gali paskatinti augimą. Siekdama visapusiškai išnaudoti duomenimis grindžiamą ekonomiką ES taip pat turi išnaudoti visas priemones Europos paslaugų, visų pirma sveikatos apsaugos ir priežiūros, energetikos, transporto ir finansų, sektoriams suskaitmeninti.

Tačiau tuos pranašumus galima visiškai išnaudoti tik vykdant nemažas papildomas investicijas į skaitmeninius įgūdžius ir infrastruktūrą ES, valstybių narių ir privatačiojo sektoriaus lygmenimis. Norint užbaigti kurti ES bendrąją skaitmeninę rinką taip pat reikia aiškos ir stabilios teisinės aplinkos, kuri padėtų skatinti inovacijas, spręsti rinkos susiskaidymo problemas ir atverti galimybes visiems rinkos dalyviams naudotis nauja dinamiška rinka sąžiningomis ir subalansuotomis sąlygomis. Ji suteiks užtikrintumą, kuris būtinas įmonių ir vartotojų pasitikėjimui palaikyti.

Toks buvo bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos tikslas². Norint užtikrinti geresnes galimybes ir sąžiningas sąlygas patekti į rinką, toje strategijoje numatoma atvira rinka, kurioje įmonėms ir asmenims vykdyti veiklą bet kur Europoje taip pat paprasta, kaip namie. Per dvejus metus po strategijos patvirtinimo Komisija pateikė pasiūlymus dėl visų joje nustatytų 16 pagrindinių priemonių. Dėmesys juose sutelkiamas į sritis, kuriose ES gali sukurti konkrečią pridėtinę vertę europiniuose skaitmeniniuose projektuose, kurių dėl jų taikymo srities ir masto pavienės valstybės vienos įgyvendinti negali. Itin svarbu, kad visos šalys užtikrintų, kad priemonės būtų priimtose, visiškai įgyvendintos ir veiksmingai įvykdytos per tinkamą laiką atsižvelgiant į sparčią skaitmeninės ekonomikos plėtrą. Komisija pateiks išsamų politikos priemonių ir finansavimo galimybių rinkinį, kad visa tai būtų įvykdyta. Tačiau būtina visapusiška valstybių narių, Europos Parlamento, Tarybos ir suinteresuotųjų subjektų parama, antraip bendroji skaitmeninė rinka tiesiog netaps tikrove.

Lemiamas vaidmuo, kurį skaitmeninės technologijos atliks transformuojant Europą, taip pat pabrėžiamas Baltojoje knygoje „Europos ateitis“³. Skaitmeninės technologijos daro poveikį

¹ Europos Komisija, specialusis Eurobarometro tyrimas „Piliečių požiūris į skaitmeninimo ir automatizavimo poveikį mūsų kasdieniam gyvenimui“, 2017 m. [Eurobarometro tyrimas, atliktas 2017 m. kovo mėn., dar nepaskelbtas].

² COM(2015) 192.

³ COM(2017) 2025.

visiems ES politikos aspektams: kaip gaminame ir vartojame energiją, kaip vykstame iš vienos vietos į kitą, kaip Europoje išsidėstę kapitalo srautai. Netrukus visi galės keliauti po visą ES nesirūpindami dėl tarptinklinių mobiliojo ryšio mokesčių arba nebijodami netekti prieigos prie muzikos, žaidimų, filmų, sporto renginių ir serialų, už kuriuos jie jau sumokėjo.

Itin svarbu, kad ES įmonės pasinaudotų skaitmeninių technologijų teikiamomis galimybėmis ir išliktų konkurencingos pasaulyje, kad ES startuoliai galėtų sparčiai augti pasinaudodami debesijos kompiuterijos, didžiųjų duomenų, robotikos ir sparčiojo plačiajuosčio ryšio sprendimais ir kurtų naujas darbo vietas, būtų našesni ir tvaresni ir veiksmingai naudotų išteklius. Kuriant ir naudojant elektroninės valdžios sprendimus žmonės, įmonės ir valdžios institucijos taip pat gauna didžiulės naudos, atsiveria naujų tarpvalstybinių galimybių, ypač naudojantis elektroniniais parašais.

Be to, skaitmeninė infrastruktūra, nuo kurios priklauso skaitmeninė ekonomika, turi būti patikima, atspari ir galinti prisitaikyti prie besikeičiančių grėsmių. Antraip žmonių ir įmonių pasitikėjimas pradės nykti, o skaitmeninių technologijų įsitvirtinimas – lėtėti.

Atliekant šią laikotarpio vidurio peržiūrą vertinama pažanga įgyvendinant bendrąją skaitmeninę rinką ir nustatoma, kuriose srityse reikia daugiau pastangų ir kuriose srityse dėl skaitmeninių technologijų raidos reikia imtis naujų veiksmų ES lygmeniu. Peržiūra atliekama kartu rengiant 2017 m. Europos skaitmeninės pažangos ataskaitas⁴, kuriose aprašoma ES ir valstybių narių lygmenimis padaryta pažanga, ir Komisijos tarnybų darbo dokumentą, kuriame pateikti faktai, kuriais ši peržiūra grindžiama⁵.

2. Raginimas užtikrinti įgyvendinimą laiku ir veiksmingai

Bendroje deklaracijoje dėl ES teisėkūros prioritetų pabrėžiama ES institucijų politinė atsakomybė baigti rengti svarbiausius teisės aktus bendrosios skaitmeninės rinkos srityje iki 2017 m. pabaigos⁶. Delsiant žmonės bus mažiau apsaugoti, negalės naudotis geresniu, spartesniu ir pigesniu ryšiu, neturės daugiau galimybių pasiekti turinio internete.

Vartotojai jau pradeda justį trejopą naudą

Europos Parlamentui ir Tarybai susitarus dėl pirmųjų Komisijos pasiūlymų, jau matyti nauda. Nuo 2017 m. birželio 15 d. bus panaikinti **mažmeniniai tarptinklinio ryšio mokesčiai**⁷. Mobiliojo ryšio naudotojai, kurie kartais keliauja po ES, galės skambinti, siųsti žinutes ir naršyti internetą mokėdami tokią pat kainą, kaip namuose. Nacionalinės reguliavimo institucijos situaciją atidžiai stebės siekdamos užtikrinti, kad būtų laikomasi naujųjų taisyklių ir būtų užtikrinama nauda vartotojams.

⁴ 2017 m. Europos skaitmeninės pažangos ataskaita, SWD (2017) 160.

⁵ SWD(2017) 155.

⁶ https://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/joint-declaration-legislative-priorities-2017-jan2017_en.pdf.

⁷ COM(2016) 399.

34 proc. europiečių keliauja į kitas ES valstybes nars bent kartą per metus⁸. 2014 m. maždaug pusė europiečių sakė, kad nesinaudotų mobiliuoju internetu užsienyje, nes tai per brangu⁹.

Tarpvalstybinis internetinio turinio paslaugų perkeliamumas¹⁰ reiškia, kad nuo 2018 m. pradžios keliaudami į kitas ES šalis vartotojai galės naudotis savo filmų, sporto renginių, elektroninių knygų, vaizdo žaidimų arba muzikos paslaugų prenumerata internete.

60 proc. jaunųjų europiečių teigia, kad tarpvalstybinis perkeliamumas svarbus naudojantis prenumeratos paslaugomis¹¹.

Paskutinė šio trejopos naudos rinkinio dalis susijusi su sparčiu pasiūlymo dėl **nepagrįsto geografinio blokavimo** problemų sprendimo priėmimu¹². Prekiautojai nebegalės be objektyviai pagrįstų priežasčių diskriminuoti vartotojų iš kitų valstybių narių.

Sėkmingai pavyksta tik šiek tiek daugiau nei trečdalis bandymų ką nors nusipirkti internetu tarpvalstybiniu lygmeniu (37 proc.)¹³.

Interneto ryšys visiems

Siekdamos paskatinti ryšio gerinimą ir tolesnę naujų paslaugų plėtrą nuo 2020 m., valstybės narės ims koordinuotų veiksmų, kad suteiktų galimybę bevieliam plačiajuosčiam ryšiui naudoti **aukštos kokybės 700 MHz juostą**. Toks tarpvalstybinis spektro koordinavimas yra būtinas. Jei jo nėra, 5G tinklai ir per juos teikiamos naujosios paslaugos, kaip antai susieti automobiliai, nuotolinė sveikatos priežiūra, išmanieji miestai arba vaizdo transliacija judant, negalės veiksmingai veikti. Kad visoje ES būtų įrengti kokybiški ir spartūs telekomunikacijų tinklai, itin svarbu, kad valstybės narės ir toliau laikytųsi koordinuoto požiūrio į spektro politiką.

Jeigu norima, kad naudos iš skaitmeninės revoliucijos gautų visi, Europai reikia elektroninių ryšių reguliavimo sistemos, kuria būtų skatinamas toks infrastruktūros panaudojimas, kad ji veiktų neprikaištingai visur ES, įskaitant kaimo vietas¹⁴, ir kad kartu būtų apsaugoma veiksminga konkurencija. Nemaža dalis reikiamų investicijų daroma privačiame sektoriuje naudojantis patobulinta reguliavimo aplinka. Tad taip pat labai svarbu sparčiai priimti pasiūlymus dėl **elektroninių ryšių kodekso**¹⁵ ir dėl reglamento dėl **Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos įsteigimo (EERRI)**¹⁶.

⁸ Specialusis Eurobarometro tyrimas 414 (2014).

⁹ Ten pat.

¹⁰ COM(2015) 627.

¹¹ Greitoji Eurobarometro apklausa 411 (2015).

¹² COM(2016) 289.

¹³ GfK Belgium, „Mystery Shopping Survey on Territorial Restrictions and Geo-Blocking in the European Digital Single Market“, May 2016.

¹⁴ IHS ir „Point Topic“: bendras naujausios kartos prieigos lygis Europoje – 76 proc., o kaimo vietovėse – tik 40 proc.

¹⁵ COM(2016) 590.

¹⁶ COM(2016) 591.

Spartus plačiajuosčio ryšio diegimas bus taip pat paremtas Europos elektroninių ryšių kodekse siūlomomis priemonėmis, kuriomis siekiama gerinti spektro koordinavimą, skatinti konkurenciją telekomunikacijų rinkoje ir investicijas į itin didelio pralaidumo tinklus. Taip pat reikia sparčiai įgyvendinti Direktyvą 2014/61/ES dėl priemonių sparčiojo elektroninių ryšių tinklų diegimo sąnaudoms mažinti¹⁷.

Atlikti vertinimai, iš kurių matyti, kad esant bendram 500 mlrd. EUR investicijų poreikiui norint įgyvendinti interneto ryšio tikslus iki 2025 m. pritrūks 155 mlrd. EUR¹⁸.

Siekdama toliau skatinti jau daromas investicijas į spartaus plačiajuosčio ryšio tinklų diegimą ES taip pat pasitelkia Europos struktūrinius ir investicijų fondus (apie 6 mlrd. EUR iki 2020 m., kad daugiau nei 14,5 mln. namų ūkių būtų įrengtas spartusis plačiajuostis interneto ryšys) ir tokias priemones kaip Europos strateginių investicijų fondas (apie 3,2 mlrd. EUR¹⁹ viešųjų ir privačiųjų investicijų) ir Europos infrastruktūros tinklų priemonė. **Europos infrastruktūros tinklų priemonės plačiajuosčio ryšio fondas**²⁰ padės privatiems investuotojams bendromis pastangomis paremti skaitmeninių tinklų infrastruktūrą vietovėse, kur teikiama nepakankamai paslaugų, ir iki 2021 m. surinkti iki 1,7 mlrd. EUR papildomų investicijų. Ši veikla bus taip pat paskatinta, jeigu bus sparčiai priimtas ir įgyvendintas pasiūlymas dėl nemokamo interneto ryšio vartotojams vietos bendruomenėse skatinimo (**WiFi4EU iniciatyva**). Pagal jį iki 2020 m. iki 8 000 vietos bendruomenių gautų iš viso 120 mln. EUR finansavimą. Atsižvelgiant į tai, derėtų pažymėti, kad Komisija reguliariai tvirtina nacionalines valstybės pagalbos plačiajuosčio ryšio srityje schemas, kurios taip pat yra svarbus ES lygmens veiksmas investicijoms paskatinti.

Visi suinteresuotieji subjektai turi dirbti kartu, kad iki 2025 m. įgyvendintų ES junglumo tikslus²¹ ir užtikrintų, kad Europa prisiimtų vadovaujantį vaidmenį pasaulyje diegiant 5G paslaugas pagal **5G veiksmų planą**²².

Geresnė elektroninė prekyvietė vartotojams ir įmonėms

Tarpvalstybinės e. prekybos skatinimas yra vienas iš svarbiausių bendrosios skaitmeninės rinkos tikslų. Norint kuo greičiau pajusti naudą, reikia sparčiai patvirtinti kelis jau pateiktus pasiūlymus. Visiškai suderinus **elektroninių sutarčių taisykles**²³ ir patobulinus **nacionalinių vartotojų teisių apsaugos institucijų bendradarbiavimo** taisykles²⁴ pagerės vartotojų teisių apsauga ir sąlygos įmonėms, prekiaujančioms prekėmis ir paslaugomis tarpvalstybiniu mastu. Visiškai suderinus elektroninių sutarčių taisykles sumažės skirtumai tarp nacionalinių

¹⁷ Nuo 2017 m. vasario mėn. pabaigos tik 15 valstybių narių pranešė apie visišką Direktyvos 2014/61/EU dėl priemonių sparčiojo elektroninių ryšių tinklų diegimo sąnaudoms mažinti perkėlimą į nacionalinę teisę (2017 m. Europos skaitmeninės pažangos ataskaita, SWD (2017) 160). Tarp direktyvoje numatytų priemonių – egzistuojančios fizinės infrastruktūros pasidalijimas ir pakartotinis naudojimas, inžinerinių darbų koordinavimas ir patobulintos leidimų suteikimo procedūros.

¹⁸ COM(2016) 587, p. 8.

¹⁹ Patvirtintas maždaug 1 mlrd. EUR finansavimas iš ESIF su plačiajuosčiu ryšiu susijusiems projektams ir iki 2017 m. balandžio mėn. tokiems plačiajuosčio ryšio projektams pritraukta apie 3,2 mlrd. EUR visų su ESIF susijusių investicijų. Projektų sąrašas paskelbtas adresu <http://www.eib.org/efsi/efsi-projects/index.htm?c=&se=4>.

²⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4351_en.htm.

²¹ COM(2016) 587 ir SWD(2016) 300.

²² COM(2016) 588.

²³ COM(2015) 634 ir COM(2015) 635.

²⁴ COM(2016) 283.

vartotojų sutarčių įstatymų ir išnyks viena iš pagrindinių priežasčių, dėl kurių įmonės taiko geografinį blokavimą. Įmonių galimybes pradėti e. prekybą taip pat lemia **įperkamos tarpvalstybinio siuntinių pristatymo paslaugos**²⁵ ir **paprastesnė PVM deklaravimo tvarka**²⁶.

Inovacijoms palankios aplinkos kūrimas veiksmingai užtikrinant įgyvendinimą

2015 m. gegužės mėn. Komisija pradėjo **konkurencijos sektoriaus tyrimą** dėl e. prekybos, kad nustatytų galimas konkurencijos problemas, susijusias su įmonių verslo praktika. Sektoriaus tyrimo rezultatai²⁷ padės **konkurencijos teisės aktų vykdymo užtikrinimą** taikyti tai e. prekybos verslo praktikai, kurios pasekmės konkurencijai ir tarpvalstybinei prekybai žalingiausios. Komisija jau pradėjo tris tyrimus dėl tariamos antikonkurencinės veiklos buitinių elektronikos prietaisų, vaizdo žaidimų ir viešbučių srityse.

Nacionalinės valdžios institucijos taip pat ėmėsi vartotojų teisių apsaugos įstatymų vykdymo užtikrinimo ir bendradarbiavimo veiksmų²⁸. Nuolat dedant pastangas padidinti su interneto ryšiu susijusių teisės aktų vykdymo užtikrinimo pajėgumus, sklandžiai veikianti **elektroninio vartotojų ginčų sprendimo sistema**²⁹ ir atnaujintos **gairės dėl Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos**³⁰ padės užtikrinti, kad vartotojų teisės būtų veiksmingai įgyvendinamos praktikoje.

Siekiant skatinti kūrybiškumą ir inovacijas ir stiprinti pasitikėjimą rinkoje reikia gerbti **intelektinės nuosavybės teises**. Komisija baigia atlikti galiojančios visų intelektinės nuosavybės teisių, įskaitant autorių teises, įgyvendinimo užtikrinimo teisinės sistemos vertinimą.

Privatumo ir asmens duomenų apsaugos įgyvendinimas internete

Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (BDAR)³¹ yra labai svarbi priemonė siekiant apsaugoti asmenų pagrindinę teisę į asmens duomenų apsaugą skaitmeniniame amžiuje. Juo įmonėms nustatomos supaprastintos taisyklės, kuriamos naujos verslo galimybės ir skatinamos inovacijos. Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, nepriklausomomis duomenų apsaugos priežiūros institucijomis, įmonėmis ir pilietine visuomene, kad būtų pasirengta taikyti reglamentą nuo 2018 m. gegužės 25 d.

²⁵ COM(2016) 285.

²⁶ COM(2016) 757.

²⁷ COM(2017) 229.

²⁸ 2017 m. kovo 17 d. pranešimas spaudai dėl kovos su nesąžininga komercine veikla socialinėje žiniasklaidoje: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-631_lt.htm.

2017 m. kovo 23 d. pranešimas spaudai dėl duomenų ir vartotojų teisių apsaugos institucijų bendradarbiavimo: http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-17-741_en.htm.

²⁹ 2017 m. kovo 24 d. pranešimas spaudai (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-727_lt.htm): per pirmuosius elektroninio ginčų sprendimo platformos veikimo metus gauta daugiau nei 24 000 vartotojų skundų.

³⁰ SWD(2016) 163.

³¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679, kuris įsigaliojo nuo 2016 m. gegužės 24 d. ir bus taikomas nuo 2018 m. gegužės 25 d. Be to, Radijo įrenginių direktyvos 2014/53/ES 3 straipsnio 3 dalies e punktu Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, be kita ko, dėl apsaugos priemonių, užtikrinančių naudotojų asmens duomenų ir privatumo apsaugą.

Pasiūlymu peržiūrėti E. privatumo **reglamentą**³² siekiama papildyti BDAR ir užtikrinti derėjimą su atitinkamomis BDAR normomis. Taip bus užtikrintas didesnis teisinis saugumas ir geresnė **vartotojų privatumo internete apsauga**, be to, ryšio duomenys bus daugiau naudojami verslo tikslais gavus vartotojų sutikimą. Sparčiai priėmus E. privatumo reglamentą vartotojai ir įmonės galės visapusiškai naudotis skaitmeninio privatumo sistema, kai 2018 m. gegužės mėn. bus pradėtas taikyti BDAR.

Turinio kūrimo ir platinimo skaitmeniniame amžiuje sąlygų gerinimas

Peržiūrėjus **Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvą**³³, kaip siūloma, bus sukurta atnaujinta teisinė sistema, atitinkanti skaitmeninio amžiaus poreikius. Ja bus užtikrinta konkurencingumo ir vartotojų apsaugos pusiausvyra, aktyviau remiami Europos kūriniai ir didinamas reguliavimo institucijų nepriklausomumas.

ES 67 proc. asmenų, kurie per pastaruosius tris mėnesius naudojo internetu, skaito žinias internete. Daugiau nei pusė (51 proc.) naudoja internetu žaisti arba žaidimams, nuotraukoms, filmams arba muzikai atsisiųsti. 31 proc. internetu klausosi radijo³⁴.

ES taip pat reikia šiuolaikinių **autorių teisių apsaugos taisyklių**, kuriomis būtų užtikrinama, kad vartotojai ir kūrėjai galėtų kuo veiksmingiau naudotis skaitmeniniu pasauliu. Komisijos pasiūlymu³⁵ siekiama užtikrinti geresnę tarpvalstybinę prieigą prie internetinio turinio, sukurti daugiau galimybių naudotis autorių teisėmis apsaugota medžiaga švietimo, mokslinių tyrimų ir kultūros paveldo srityje ir geriau veikiančią sąžiningesnę internetinio turinio rinką.

Po bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos priėmimo 2015 m. gegužės mėn. Komisija ėmėsi veiksmų dėl visų svarbiausių priemonių ir pateikė iš viso 35 pasiūlymus. Teisės aktų leidėjai kol kas priėmė vieną iš jų. Komisija ragina Europos Parlamentą ir Tarybą greitai susitarti dėl pasiūlymų dėl bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos ir prašo visų šalių užtikrinti, kad siūlomos priemonės būtų greitai patvirtintos ir įgyvendintos, kad ES gyventojai ir įmonės galėtų visapusiškai naudotis gerai veikiančia bendrąja skaitmenine rinka.

3. Sąžiningos, atviros ir saugios skaitmeninės aplinkos užtikrinimas

Skaitmeninis pasaulis savo pobūdžiu yra greitai besikeičianti aplinka, kurioje politiką reikia pritaikyti prie besikeičiančių aplinkybių. Plintant naujosios technologijos gali būti labai naudinga ekonomikai ir mūsų kasdieniam gyvenimui. Tačiau jos turi būti grindžiamos tinkamomis taisyklėmis, kad būtų užtikrintas vartotojų ir įmonių pasitikėjimas. Tai reiškia, kad bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją reikėtų plėsti, kad būtų atsižvelgiama į naujas tendencijas ir iššūkius, pavyzdžiui, susijusius su interneto platformomis, duomenimis grindžiama ekonomika ir kibernetiniu saugumu.

³² COM (2017) 10.

³³ COM(2016) 287.

³⁴ Eurostato kultūros statistika, 2016 m., p. 138.

³⁵ COM(2016) 593 ir 594.

3.1. Interneto platformų kaip atsakingų sąžiningos interneto ekosistemos dalyvių rėmimas

Interneto platformos skatina inovacijas ir augimą skaitmeninėje ekonomikoje. Jos padeda vystyti internetiniam pasauliui ir kurti naujas rinkos galimybes ypač MVĮ. Be to, platformos tapo svarbiausiomis tarpininkėmis internete: informacija, turinys ir elektroninė prekyba pasiekiami per jas. Interneto platformos organizuoja interneto ekosistemą iš esmės transformuodamos saityną ir kurdamos naujas galimybes. Tačiau dėl jų kyla ir sunkumų.

82 proc. MVĮ, pateikusių atsakymus neseniai vykusioje Eurobarometro apklausoje dėl interneto platformų, naudoja paieškos sistemomis savo prekėms ir (arba) paslaugoms reklamuoti internete. 66 proc. teigia, kad jų pozicija paieškos rezultatų suvestinėje turi didelį poveikį pardavimo rezultatams³⁶. Beveik pusė (42 proc.) atsakymus pateikusių MVĮ naudoja elektroninėmis prekyvietėmis, kuriose parduoda savo prekes ir paslaugas. Be to, 90 proc. respondentų, dalyvavusių Komisijos faktų apie platformų ir įmonių prekybos veiklą rinkimo apklausoje, naudoja elektroninėmis socialinės žiniasklaidos platformomis verslo tikslais³⁷.

Dauguma (53 proc.) respondentų, dalyvavusių 2016 m. Eurobarometro tyrime, pripažino, kad stebi diskusijas socialinėje žiniasklaidoje, pavyzdžiui, skaitydami straipsnius internete arba per socialinius tinklus ar interneto dienoraščius. Didžioji dauguma stebinčių diskusijas arba jose dalyvaujančių respondentų yra girdėję, skaitę, matę arba patys patyrę atvejų, susijusių su netinkamu elgesiu, neapykantą kurstančiomis kalbomis arba grasinimais žurnalistams, interneto dienoraščių autoriams ir asmenims, aktyviai besinaudojantiems socialinės žiniasklaidos priemonėmis (75 proc.)³⁸.

2016 m. gegužės mėn. **Komunikate dėl interneto platformų**³⁹ Komisija nustatė du konkrečius klausimus, kuriuos reikia papildomai nagrinėti: sąžiningos ir inovacijoms palankios verslo aplinkos išsaugojimas; ir užtikrinimas, kad neteisėtai internete platinamas turinys⁴⁰ būtų šalinamas iš interneto platformų laiku ir veiksmingai, taikant tinkamas kontrolės ir pusiausvyros priemones⁴¹.

Sąžiningos ir inovacijoms palankios platformų ekonomikos kūrimas

Komisija atliko faktų rinkimo apklausą dėl **platformų ir įmonių prekybos veiklos**. Iš preliminarinių rezultatų matyti, kad kai kuriose interneto platformose vykdoma prekybos veikla, kuri gali būti žalinga jos profesionaliesiems naudotojams, pavyzdžiui, šalinami (išbraukiami iš sąrašų) gaminiai ar paslaugos apie tai tinkamai nepranešus arba nesuteikiant veiksmingos galimybės užginčyti platformos sprendimo. Daugelis bėgsta, kad kai kurios platformos gali teikti pirmenybę savo gaminiams arba paslaugoms diskriminuodamos įvairius tiekėjus ir pardavėjus ir ribodamos galimybes prieiti prie asmens ir kitokių duomenų ir jais naudotis, be kita ko, tiesiogiai susijusių su įmonės veikla platformose. Pagrindinės problemos, kurios buvo

³⁶ Greitoji Eurobarometro apklausa Nr. 439 „MVĮ naudojimas elektroninėmis prekyvietėmis ir paieškos sistemomis, 2016 m. birželio mėn.

³⁷ Ecorys/Kantar TNS, „European SMEs dealing with digital platforms“, January 2017.

³⁸ 2016 m. liepos mėn. specialusis Eurobarometro tyrimas Nr. 452.

³⁹ COM(2016) 288.

⁴⁰ Pvz., viešas raginimas smurtauti ir reikšti neapykantą (pvz., neteisėta neapykantą kurstanti kalba), terorizmo kurstymas arba seksualinio vaikų išnaudojimo medžiaga.

⁴¹ Panašūs klausimai svarstyti kai kuriose valstybėse narėse, pavyzdžiui, neseniai Vokietijos parengtoje Baltojoje knygoje dėl interneto platformų. Joje pritariama veiksams pagrindinėse srityse ES lygmeniu. (Vokietijos federalinė ekonomikos ir energetikos ministerija, Baltoji knyga dėl skaitmeninių platformų, 2017 m. kovo mėn.).

nustatytos, – nepakankamas skaidrumas, pvz., išdėstant rezultatus eilės tvarka arba pateikiant paieškos rezultatus, arba nepakankamas skaidrumas dėl tam tikrų taikytinų teisės aktų ar politikos. Nemažai profesionalių naudotojų ir interneto platformų ginčų neišsprendžiama, ir tai gali turėti nemenką neigiamą poveikį suinteresuotosioms įmonėms⁴². Iš naujų faktų matyti, kad apskritai trūksta priemonių teisių gynimo priemonių, kuriomis verslo naudotojai galėtų greitai ir veiksmingai išspręsti problemas, kai jų kyla, ir tai taip pat labai svarbi platformų ir įmonių santykių aplinkybė.

Svarstydamas, kaip spręsti tas galimas problemas, Komisija užsibrėžė bendrąjį politikos tikslą – užtikrinti sąžiningą, nuspėjamą, tvarią ir galiausiai patikimą verslo aplinką interneto ekonomikos srityje.

Kova su neteisėtai platinamu turiniu internete

Siekiant kovoti su internete plintančiu neteisėtu turiniu reikia, kad ryžtingų veiksmų imtųsi visi suinteresuotieji subjektai. Be to, turi būti paisoma pagrindinių teisių, kaip antai žodžio laisvės, ir turi būti skatinamos inovacijos. Komisija įsipareigojo išlaikyti subalansuotą ir nuspėjamą interneto platformų atsakomybės užtikrinimo tvarką ir taikyti sektorinę į problemas orientuotą požiūrį į kovą su neteisėtu turiniu internete⁴³.

Siekdama padėti stiprinti pasitikėjimą internete Komisija įsipareigojo išnagrinėti poreikį sukurti oficialius ES neteisėto turinio žymėjimo ir šalinimo mechanizmus (pranešimo ir veiksmų procedūras) ir poreikį parengti gaires dėl atsakomybės taisyklių ir paramos platformoms, savo iniciatyva įgyvendinančioms savanoriškas kovas su neteisėtu turiniu priemonės. Atsižvelgdama į neseniai padarytą pažangą ir sėkmingą darbą keliuose platformų dialoguose bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, Komisija mano, kad galima geriau koordinuoti įgyvendinamas iniciatyvas siekiant vėliau užtikrinti nuoseklumą ir koordinuotą stebėseną, kad dialogų poveikis padidėtų. Diskusijos dėl procedūrinių aspektų ir neteisėto turinio šalinimo principų bus tolesnio Komisijos ir platformų darbo dalis. Jose būtų svarstomi tokie klausimai kaip būtiniausi procedūriniai reikalavimai dėl interneto tarpininkų pranešimo ir veiksmų procedūrų, pavyzdžiui, dėl pranešimų kokybės kriterijų, priešpriešinių pranešimų procedūros, pranešimo prievolės, konsultavimosi su trečiosiomis šalimis mechanizmai, ginčų sprendimo mechanizmai ir derinimas su valdžios institucijomis, taip pat priemonės prieš pakartotinius pažeidėjus ir netinkamus nesąžiningus pranešimus. Tai turėtų vykti derinant su jau vykstančiais dialogais ir darbu, pradėtu kitose srityse, pavyzdžiui, pagal Europos saugumo darbotvarkę, ir jų nenutraukiant. Tolesnis darbas šioje srityje taip pat galėtų būti susijęs su geriausios sektoriaus patirties populiarinimu pavyzdžiui, įgyvendinant oficialias pranešėjų programas.

Komisija

- *parengs veiksmus, kuriais siekiama spręsti klausimus, susijusius su nesąžiningomis sutarčių sąlygomis ir nesąžininga prekybos praktika platformų ir įmonių santykiuose, be kita ko, svarstydamas ginčų sprendimo aspektus, sąžiningos praktikos kriterijus ir skaidrumą. Atsižvelgiant į poveikio vertinimą ir struktūrinį dialogą su valstybėmis*

⁴² SWD(2017) 155.

⁴³ Tarp svarbių teisėkūros priemonių derėtų paminėti 2016 m. autorių teisių dokumentų rinkinį ir siūlomą Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos peržiūrą.

narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, tokie veiksmai gali virsti teisėkūros priemonėmis. Šis darbas bus baigtas 2017 m. pabaigoje. Prireikus Komisija taip pat toliau naudos savo konkurencijos teisės aktų vykdymo užtikrinimo įgaliojimus;

- *užtikrins geresnį platformų dialogų koordinavimą bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, sutelkdama dėmesį į neteisėto turinio šalinimo mechanizmus ir siekdama didinti jų veiksmingumą, kartu visapusiškai paisydama pagrindinių teisių. Kai tinka, turėtų būti siekiama pagrįsti tuos mechanizmus gairėmis dėl nuoseklių procedūrinių aspektų, pavyzdžiui, susijusių su pranešimu apie neteisėtą turinį ir jo šalinimu, užtikrinant skaidrumą ir būtiną atsvaros priemones siekiant apsaugoti pagrindines teises ir išvengti nereikalingo teisėto turinio šalinimo. Komisija taip pat pateiks gaires dėl atsakomybės taisyklių ir paramos platformoms dėl savanoriškų priemonių, kurių jos sąžiningai imasi savo iniciatyva, kad pašalintų neteisėtą turinį. Pirmųjų konkrečių šio darbo rezultatų tikimasi sulaukti 2017 m. pabaigoje.*

3.2. Duomenimis grindžiamos Europos ekonomikos plėtra

Duomenimis grindžiama ekonomika gali padėti Europos įmonėms augti, modernizuoti viešąsias paslaugas ir įgalinti piliečius. Tuo tikslu duomenys turi būti nuolat prieinami ir turėti galimybę laisvai judėti bendrojoje rinkoje, kartu užtikrinant būtinus našaus skaičiavimo pajėgumus jiems analizuoti.

Darant prielaidą, kad būtų laiku įgyvendinta tinkama duomenimis grindžiamos ekonomikos politika ir teisinė bazė, duomenimis grindžiamos ekonomikos vertė iki 2020 m. padidės iki 739 mlrd. EUR ir sudarys 4 proc. viso ES BVP (daugiau nei dvigubai daugiau nei dabar), o duomenų specialistų skaičius padidės nuo daugiau nei 6 mln. 2016 m. iki daugiau nei 10 mln.⁴⁴ 2020 m. pagal didelio augimo scenarijaus vertinimus⁴⁵.

ES teisės aktais⁴⁶ draudžiama nustatyti laisvo asmens duomenų judėjimo Europos Sąjungoje apribojimus dėl su asmens duomenų apsauga susijusių priežasčių. Tačiau kitų rūšių apribojimams Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas netaikomas. Be to, ne asmens duomenims⁴⁷ netaikomos šiuo metu galiojančios taisyklės.

Ne asmens duomenų pavyzdžiai: mokesčių dokumentai, kaip antai sąskaitos faktūros, apskaitos dokumentai arba patvirtinamieji įmonės registracijos dokumentai. Kiti pavyzdžiai: duomenys apie tikslųjį ūkininkavimą (naudingi siekiant stebėti ir optimizuoti pesticidų, maistinių medžiagų ir vandens naudojimą) arba duomenys iš jutiklių, teikiančių jų registruojamus duomenis, pavyzdžiui, apie temperatūrą arba vėjo sąlygas, susijusias su vėjo turbinomis, arba duomenys apie pramoninių robotų techninės priežiūros poreikius, pavyzdžiui, kai baigiasi dažai.

⁴⁴ Europos duomenimis grindžiamos rinkos tyrimas, SMART 2013/0063, paskelbtas šiuo adresu: <http://datalandscape.eu/>.

⁴⁵ Didelio augimo scenarijui būdingas svaresnis skaitmeninių inovacijų ir didesnių bendrų IRT investicijų kaip BVP dalies skatinamasis vaidmuo.

⁴⁶ Direktyvos 95/46/EB 1 straipsnio 2 dalis; Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 1 straipsnio 3 dalis.

⁴⁷ Pagal Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 4 straipsnio 1 punktą „asmens duomenys“ – tai „bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti“.

Siekdamos užtikrinti veiksmingą ir patikimą tarpvalstybinį **laisvą ne asmens duomenų judėjimą**, valstybės narės ir sektorius turėtų vadovautis laisvo duomenų judėjimo ES principu. Duomenų vietos reikalavimai, susiję su duomenų saugojimu ir tvarkymu tam tikrose teritorijose, būtų pateisinami tik tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, nacionalinio saugumo tikslais.

Siekdama puoselėti bendrą požiūrį Komisija surengė viešas konsultacijas⁴⁸ ir išsamios informacijos mainus su valstybėmis narėmis dėl ES bendradarbiavimo laisvo duomenų judėjimo srityje sistemos bendrojoje skaitmeninėje rinkoje. Tokia sistema, greta laisvo duomenų judėjimo ES principo, galėtų apsaugoti valstybių narių interesus, susijusius su saugiu saugojimu, kartu užtikrinant duomenų prieinamumą tarpvalstybiniu mastu reguliavimo, pavyzdžiui, mokesčių kontrolės tikslais, bet kartu išsaugant ekonominę ir kitokią laisvo ne asmens duomenų judėjimo naudą. Komisija svarsto galimybę imtis papildomų veiksmų dėl debesijos kompiuterijos sutarčių su verslo vartotojais ir debesijos kompiuterijos paslaugų teikėjų keitimu pagal Europos debesijos kompiuterijos iniciatyvą⁴⁹.

Be to, Komisija galėtų pradėti pažeidimų procedūras, jei rastų įrodymų, kad galiojančios laisvo paslaugų judėjimo taisyklės nėra tinkamai įgyvendinamos. Komisija taip pat atidžiai stebės, kaip valstybės narės taikys konkrečias Bendrojo duomenų apsaugos reglamento nuostatas, pavyzdžiui, dėl genetinių, biometrinių ir sveikatos duomenų⁵⁰, siekdama užtikrinti, kad laisvas asmens duomenų judėjimas Sąjungoje nebūtų nepagrįstai apribojamas.

Asmens duomenims galioja suderintos taisyklės, o prieiga prie **ne asmens duomenų** ir jų pakartotinis naudojimas įmonių santykiuose su kitomis įmonėmis derinami tarp įmonių kiekvienu konkrečiu atveju pagal sutartį. Remdamasi po Komunikato dėl Europos duomenimis grindžiamos ekonomikos sukūrimo⁵¹ paskelbtomis viešosiomis konsultacijomis Komisija vertina, ar nesant aiškios sistemos, reglamentuojančios prieigą prie ne asmens duomenų, atsiranda kliūčių inovacijoms ir augimui, ypač MVĮ, ir ar reikia naujų iniciatyvų, kuriomis būtų skatinamos sąžiningos ir subalansuotos galimybės susipažinti su duomenimis ir juos naudoti. Dirbdama prieigos prie duomenų ir jų naudojimo srityje Komisija siekia sudaryti sąlygas gauti daugiau viešųjų⁵² ir viešai finansuojamų duomenų, nes tai svarbus duomenų šaltinis naujoviškoms paslaugoms ir moksliniams tyrimams⁵³. Be to, bus svarstoma, kaip valdžios institucijos galėtų susipažinti su privačiai turimais duomenimis aiškiai nustatytomis sąlygomis, kad tos institucijos galėtų vykdyti savąsias viešųjų interesų užduotis.

Daiktų interneto įgyvendinimas kelia naujų didelių sunkumų, susijusių su sujungtų sistemų, produktų ir paslaugų saugą ir įmonių atsakomybe. Dėl sugedusių jutiklių, pažeidžiamos programinės įrangos arba nestabilaus ryšio gali būti sunku nustatyti, kam tenka techninė ir teisinė atsakomybė už su jais susijusią žalą. Komisija apsvarstys galimą poreikį pritaikyti galiojančią teisinę sistemą, kad būtų atsižvelgta į naujus technologijų pokyčius (įskaitant robotiką, dirbtinį intelektą ir trimatę spaudą), ypač civilinės teisės atsakomybės požiūriu,

⁴⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-building-european-data-economy>

⁴⁹ COM(2016) 178.

⁵⁰ Pavyzdžiui, pagal Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 9 straipsnio 4 dalį „valstybės narės gali toliau taikyti arba nustatyti papildomas sąlygas, įskaitant apribojimus, genetinių duomenų, biometrinių duomenų arba sveikatos duomenų tvarkymui“.

⁵¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-building-european-data-economy>.

⁵² Pavyzdžiui, erdviniai ir Žemės stebėjimo duomenys pagal Direktyvą 2007/2/EB (INSPIRE).

⁵³ Remiantis Direktyva 2007/2/EB, sukuriančia Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE), ir po Viešojo sektoriaus informacijos direktyvos 2003/98/EB (su pakeitimais, padarytais Direktyva 2013/37/ES) vykdytų veiksmų vertinimu.

atsižvelgdama į vykstančio direktyvos dėl atsakomybės už gaminius su trūkumais ir Mašinų direktyvos vertinimo rezultatus. Norint įgyvendinti daiktų internetą, kurio reikmės įvairiuose sektoriuose bus įgyvendinti mobiliojo ryšio standartai, būtinas galimybės naudotis patentais saugomomis technologijomis, patvirtintomis standartais (esminių standartų patentais), nuspėjamumas. Komisija vertina veiksmingas priemones, kuriomis būtų galima užtikrinti subalansuotą intelektinės nuosavybės licencijavimo sistemą paisant ir technologijų kūrėjų, ir jų naudotojų interesus.

Komisija

- *iki 2017 m. rudens, remdamasi poveikio vertinimu, parengs pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl ES bendradarbiavimo laisvo duomenų judėjimo srityje sistemos, kuria būtų atsižvelgiama į laisvo duomenų judėjimo ES principą, ne asmens duomenų perdavimo principą, pavyzdžiui, keičiant verslo paslaugų, kaip antai debesijos kompiuterijos paslaugų, teikėjų, ir tam tikrų duomenų prieinamumo reguliavimo tikslais principą, be kita ko, kai tokie duomenys saugomi kitoje valstybėje narėje;*
- *2018 m. pavasarį, remdamasi galiojančių teisės aktų vertinimu ir poveikio vertinimu, parengs iniciatyvą dėl viešųjų ir viešai finansuojamų duomenų prieinamumo ir pakartotinio naudojimo ir toliau nagrinės privačiai saugomų viešojo intereso duomenų klausimą;*
- *toliau analizuos, ar reikia nustatyti principus, kuriais remiantis būtų nustatoma, kam tenka atsakomybė už produktų, kuriems sukurti reikia daug duomenų, sukeliamą žalą;*
- *toliau vertins poreikį imtis veiksmų, skirtų kylančioms su duomenimis susijusioms problemoms, kaip pažymėta 2017 m. sausio mėn. komunikate dėl duomenų, pavyzdžiui, dėl teisių susipažinti su duomenimis.*

3.3. Patikimos kibernetinės ekosistemos puoselėjimas. Kibernetinio saugumo problemos sprendžiamos kartu

Visuomenei ima labiau rūpėti nebe konkretūs į tinklus jungiami prietaisai (kompiuteriai, išmanieji telefonai arba nešiojami ar dėvimi įtaisai), o visiškas sujungimas (namų apyvokos prekių, pramoninių prekių ir pan.). Tam tikrais vertinimais iki 2020 m. vien ES prie interneto bus prijungta 6 mlrd. namų apyvokos prietaisų (televizorių, šaldytuvų, skalbyklių ir kt.)⁵⁴. Su tinklais sujungta ekonomika ir visuomenė labiau pažeidžiamos dėl kibernetinių grėsmių ir išpuolių, tad joms reikia didesnės apsaugos. Vis aktyvėjant tinklų naudojimui mūsų su tinklais sujungtos aplinkos saugumą lemia silpniausia sujungimo grandis, tad bet koks įsibrovimas gali sukelti didelę žalą. Bet koku pažeidžiamumu, kaip antai nesaugiu sujungimu ar produktu, galima piktnaudžiauti sukeliant nepatogumų ir padarant nedidelę žalą arba įvykdant sunkius pažeidimus, susijusius su jautriais asmens duomenimis, terorizmu ir demokratinių procesų ardymu.

⁵⁴ „IDC and TXT Solutions“ (2014), SMART 2013/0037, „Cloud and IoT combination“ (Debesijos kompiuterijos ir daiktų interneto derinys), Europos Komisijos užsakymu atliktas tyrimas.

Kibernetinių išpuolių vis daugėja, o su jais susijusias problemas spręsti tampa vis sunkiau dėl to, kad išpuolių pobūdis tarpvalstybinis, o teisėsaugos institucijų kompetencijos apsiriboja nacionaline teritorija. Nuo 2016 m. pradžios kasdien įvykdoma daugiau nei 4 000 išpirkos reikalaujančios programinės įrangos išpuolių, t. y. 300 proc. daugiau nei 2015 m.⁵⁵ Tokiais išpuoliais padaroma žala visų dydžių įmonėms ir mažėja pasitikėjimas skaitmenine ekonomika ir demokratinėmis institucijomis. Dėl didelio masto kibernetinių išpuolių galėtų sutrikti paslaugų teikimas visoje ES ir tuo galėtų pasinaudoti hibridinius išpuolius vykdančios pažeidėjos⁵⁶. Tad ES turi sugebėti veiksmingai atsakyti ir valdyti krizę remdamasi specializuota kibernetine politika ir bendresnio pobūdžio Europos solidarumo ir savitarpio pagalbos priemonėmis⁵⁷.

Europa ėmėsi svarbių veiksmų siekdama užtikrinti kibernetinį saugumą ir padidinti pasitikėjimą skaitmeninėmis technologijomis. 2013 m. patvirtinta ES kibernetinio saugumo strategija⁵⁸. Pirmasis Sąjungos teisės aktas dėl kibernetinio saugumo (direktyva dėl tinklų ir informacijos saugumo sistemų⁵⁹) patvirtintas 2016 m. liepos mėn. Ta direktyva buvo sukurta būtinos strateginio ir praktinio valstybių narių bendradarbiavimo struktūros, kurios taip pat padeda užtikrinti, kad tinklai ir informacinės sistemos ES būtų atsparesnės.

Nuo 2013 m. labai pasikeitus grėsmėms, **ES kibernetinio saugumo strategiją** reikia peržiūrėti. Šiuo metu vyksta vertinimas, kurio tikslas – įvertinti veiksmingumą ir nustatyti ES veiksmų spragas. Jo rezultatai bus panaudoti atliekant integruotą į ateitį orientuotą peržiūrą siekiant nustatyti, kaip ES gali sukurti pridėtinę vertę prevencijos ir atsparumo, atsako, atgrasymo ir krizės valdymo srityse ir sustiprinti ES vaidmenį pasaulyje didinant kibernetinį saugumą.

Po neseniai įvykusių viešųjų konsultacijų ir vykstant veiklos rezultatų vertinimui⁶⁰ taip pat reikia peržiūrėti **Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūros** (ENISA) įgaliojimus ir užduotis, visų pirma atsižvelgiant į naująjį jos vaidmenį pagal direktyvą dėl tinklų ir informacijos saugumo sistemų.

Į tinklus jungiami gaminiai ir sistemos turi būti saugios nuo pat jų pateikimo rinkai. Diegiamos didžiųjų duomenų ir debesijos kompiuterijos programos taip pat turi būti kibernetiniu požiūriu saugios ir atitikti ES duomenų apsaugos teisės aktus. Jeigu būtų **sukurta Europos IRT saugumo sistema**, kurią sudarytų taisyklės, kaip organizuoti IRT saugumo sertifikavimą ES, būtų galima išsaugoti pasitikėjimą internetu ir kartu spręsti dabartinio susiskaidymo kibernetinio saugumo rinkoje problemą.

Taip pat reikia išsaugoti ir plėtoti **esminius kibernetinio saugumo sektoriaus pajėgumus** ES. Pasitelkiant 2016 m. sukurta viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę kibernetinio saugumo srityje, kuri iki 2020 m. turėtų pritraukti iki 1,8 mlrd. EUR investicijų, bus toliau svarstoma, kaip Sąjunga ir jos valstybės narės galėtų kartu investuoti daugiau išteklių, kad

⁵⁵ „How to protect your networks from ransomware“ (Kaip apsaugoti savo tinklus nuo išpirkos reikalaujančios programinės įrangos), CCIPS, 2016 <https://www.justice.gov/criminal-ccips/file/872771/download>.

⁵⁶ JOIN (2016) 18.

⁵⁷ Pavyzdžiui, Kompiuterių saugumo incidentų valdymo grupės, įsteigtos pagal 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2016/1148 dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti, CERT-EU arba solidarumo nuostata (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 222 straipsnis).

⁵⁸ Europos Sąjungos kibernetinio saugumo strategija. Atvira, saugi ir patikima kibernetinė erdvė, JOIN(2013) 1.

⁵⁹ Direktyva (ES) 2016/1148 dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti.

⁶⁰ http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2017_cnect_002_evaluation_enisa_en.pdf

padidintų kibernetinio saugumo atsparumą, paskatintų mokslinius tyrimus ir užtikrintų patikimą kibernetinį saugumą įvairiuose sektoriuose (pvz., energetikos, transporto, finansų, sveikatos), kuriems kyla bendrų su kibernetiniu saugumu susijusių sunkumų⁶¹.

Iki 2017 m. rugsėjo mėn. Komisija

- *kartu su Vyriausiuoju įgaliotiniu ir Komisijos pirmininko pavaduotoju peržiūrės 2013 m. ES kibernetinio saugumo strategiją siekdama spręsti su šiuo metu kylančiais pavojais susijusias problemas, padėti pagerinti saugumą Sąjungoje ir valstybėse narėse ir padidinti įmonių ir gyventojų pasitikėjimą skaitmenine ekonomika ir visuomene. Tai bus grindžiama 2013 m. ES kibernetinio saugumo strategijos laimėjimų vertinimu;*
- *peržiūrės ENISA įgaliojimus, kad apibrėžtų jos vaidmenį pasikeitusioje kibernetinio saugumo ekosistemoje, be kita ko, siekdama suderinti ją su direktyvos dėl tinklų ir informacijos saugumo sistemų reikalavimais atsižvelgiant į neseniai vykusias viešąsias konsultacijas ir vykstančio vertinimo rezultatus;*
- *parengs priemones dėl kibernetinio saugumo standartų, sertifikavimo ir ženklavimo, kad IRT grindžiamos sistemos, įskaitant į tinklus jungiamus objektus, kibernetiniu požiūriu būtų saugesnės.*

4. Mūsų visuomenės ir ekonomikos skaitmeninės transformacijos valdymas

Pagal bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją įgyvendinami keli politikos veiksmai. Jiems reikia daugiau pastangų, kad būtų išnaudojama daugiau galimybių ir sprendžiamos su skaitmeninimu susijusios problemos. Skaitmeninės technologijos padeda įmonėms didinti našumą, tad jos itin svarbios ES ekonomikai. Jos gali padėti išsaugoti darbo vietas Europoje, kurios priešingu atveju būtų perkeltos į pigesnius regionus. Remiant sparčiai augančius startuolius ir pradedančiąsias įmones, peraugančias į didesnes įmones, skatinamos inovacijos ir daromas teigiamas poveikis užimtumui, nes tokiose įmonėse paprastai kuriamos naujos darbo vietos⁶². Skaitmeninė transformacija padeda tradiciniams sektoriams gaminti naujas prekes veiksmingiau panaudojant išteklius ir suteikia galimybę valdžios institucijoms sparčiau ir pigiau teikti geresnes paslaugas. Tad atsirado visiškai naujų ekonomikos sektorių, pavyzdžiui, mobiliųjų programėlių ekonomika. Tačiau dėl tokios skaitmeninės transformacijos taip pat gali kilti ekonominių ir socialinių sunkumų ar trukdžių⁶³.

Atsižvelgdami į tai, turime užtikrinti, kad gyventojai ir įmonės naudotųsi šiomis technologijomis ir naujosiomis paslaugomis, ir dėti ypatingas pastangas, kad kai kurie žmonės ar regionai neliktų nuošalyje. ES turi padėti užtikrinti tinkamą politikos veiksmų derinį skaitmeninės transformacijos procesui valdyti.

4.1. Skaitmeniniai įgūdžiai ir galimybės visiems

Skaitmeninimas, kaip ir ankstesni technologijų pažangos etapai, turės poveikį darbo rinkoms: kai kurios darbo vietos bus pakeistos, kai kurios sukurtos, o daugelis pasikeis. Net jeigu kol

⁶¹ https://ec.europa.eu/research/sam/pdf/sam_cybersecurity_report.pdf#view=fit&pagemode=none.

⁶² COM(2016) 733.

⁶³ Skaitmeninimo problemos ir poveikis darbo rinkai ir ekonomikai aptartas 2016 m. užimtumo ir socialinių pokyčių apžvalgoje (SWD(2016) 477, 6/8 dalis).

kas tikrojo poveikio įvertinti neįmanoma, akivaizdu, kad skaitmeninę transformaciją reikia koreguoti ir lygiagrečiai vykdyti viešąją politiką.

Per pastaruosius 10 metų IRT specialistų užimtumas ES padidėjo maždaug 2 mln.⁶⁴, bet 4 iš 10 įmonių Europoje, kurioms 2015 m. reikėjo IRT specialistų, pranešė apie sunkumus užpildant laisvas darbo vietas⁶⁵.

Jau 90 proc. visų darbo vietų reikia bent tam tikrų skaitmeninių įgūdžių ir jie įgyja vis didesnę svarbą asmenims, kurie nori užsiimti socialine ir pilietine veikla⁶⁶. Europoje tobulinami skaitmeniniai įgūdžiai, bet pažanga lėta ir esama didelių skirtumų⁶⁷. 2016 m. 44 proc. ES gyventojų ir 37 proc. darbo jėgos neturėjo pakankamų skaitmeninių įgūdžių⁶⁸. Nerimą kelia tai, kad beveik pusė Europos įmonių vis dar nesiima savo darbuotojų perkvalifikavimo strategijų⁶⁹.

Darbuotojams reikia naujų įgūdžių, kad jie galėtų pasinaudoti naujų technologijų diegimu. Tam reikės didžiulių investicijų. 2016 m. birželio mėn. priimtoje **Naujų įgūdžių Europoje darbotvarkėje**⁷⁰ išvardyti nauji įgūdžiai, kuriuos ateityje reikės laikyti esminių įgūdžių rinkinio dalimi, ir tai taip pat pabrėžiama Europos socialinių teisių ramstyje⁷¹. Ten numatyti ir veiksmai, kuriais siekiama ugdyti bazinius suaugusiųjų įgūdžius, įskaitant skaitmeninius įgūdžius; šiuo klausimu 2016 m. gruodžio mėn. Taryba patvirtino rekomendaciją, kurioje numatoma iki 2018 m. vidurio parengti nacionalinius veiksmų planus⁷². **Skaitmeninės įgūdžių ir darbo vietų koalicijos**⁷³ veikloje dalyvauja įmonės, socialiniai partneriai ir valdžios institucijos, kad būtų gerinami skaitmeniniai įgūdžiai ir veiksmingiau naudojamos ES lėšos siekiant kelti kvalifikaciją ir didinti galimybes įsidarbinti. Tad sukurtos partnerystės taip pat gali padėti Komisijai 2018 m. pradėti ir įgyvendinti **skaitmeninių galimybių** bandomąją sistemą, kurios tikslas – suteikti absolventams praktinės patirties jiems dalyvaujant tarpvalstybinėse stažuotėse skaitmeninėje srityje.

Tačiau, nepaisant daugelio reformų visoje ES, Komisija jaučia susirūpinimą ir išvelgia aiškų poreikį imtis papildomų veiksmų ir daryti pažangą įgūdžių srityje nacionaliniu lygmeniu. Kadangi mūsų ekonomika ir visuomenė sparčiai keičiasi, kartu keičiasi ir darbuotojų mokymo ir rengimo būdai. Dabartiniais tempais atotrūkis tarp mūsų gyventojų turimų įgūdžių ir jiems reikalingų įgūdžių didėja. Valstybės narės turi imtis veiksmų, o Komisija yra pasiruošusi joms padėti teikdama joms politikos paramą, pagalbą atliekant mokslinius tyrimus ir praktines priemones jų švietimo ir mokymo sistemoms modernizuoti⁷⁴.

⁶⁴ Eurostatas, 2016 m. 2006–2015 m. duomenys.

⁶⁵ Eurostatas, IRT specialistai. Statistikos duomenys apie sunkiai užpildomas darbo vietas įmonėse, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/ICT_specialists_-_statistics_on_hard-to-fill_vacancies_in_enterprises.

⁶⁶ 2017 m. Europos skaitmeninės pažangos ataskaita, SWD (2017) 160.

⁶⁷ 70 ar daugiau proc. Suomijos, Liuksemburgo ir Jungtinės Karalystės gyventojų turi bazinių arba pažangių skaitmeninių įgūdžių, o Italijoje, Kipre, Graikijoje, Bulgarijoje ir Rumunijoje tokių gyventojų mažiau nei 40 proc., 2017 m. Europos skaitmeninės pažangos ataskaita.

⁶⁸ 2017 m. Europos skaitmeninės pažangos ataskaita.

⁶⁹ Europos Komisija, Skaitmeninės transformacijos rezultatų suvestinė, 2017 m. sausio mėn.

⁷⁰ COM(2016) 381.

⁷¹ COM(2017) 250, C(2017) 2600 ir SWD(2017) 201, p. 6–7.

⁷² 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendacija dėl įgūdžių tobulinimo krypčių – naujų galimybių suaugusiesiems (2016/C484/01)

⁷³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-skills-jobs-coalition>.

⁷⁴ Ypač įgyvendinant strateginę programą „Švietimas ir mokymas 2020“, pagal kurią specialioji darbo grupė

Spartus įgūdžių darbotvarkės ir iniciatyvų įgyvendinimas valstybėse narėse turi būti prioritetas ir jis turi vykti kartu su skaitmenine transformacija.

Komisija

- *siūlo valstybėms narėms sparčiai įgyvendinti Naujų įgūdžių darbotvarkę, ypač Tarybos rekomendaciją dėl įgūdžių tobulinimo kryptių – naujų galimybių suaugusiesiems ir nacionalinius įsipareigojimus Skaitmeninių įgūdžių ir darbo vietų koalicijai;*
- *pradės įgyvendinti tarpvalstybinių skaitmeninių galimybių stažuočių sistemą skaitmeninėje srityje 2018 m.*

4.2. Startuoliai ir pramonės ir paslaugų sektorių skaitmeninimas

Technologijų raidos tempai reiškia, kad įmonės, kurioms nepavyks prisitaikyti, atsiliks. Skaitmeninių įgūdžių tobulinimo procesas turi vykti kartu diegiant skaitmenines technologijas visų dydžių įmonėse visuose sektoriuose. Tai galimybė, visų pirma startuoliams ir MVĮ, kurti naujus geresnius produktus ir paslaugas mažesnėmis sąnaudomis ir panaudojant mažiau išteklių, o ES politika formuojama taip, kad padėtų įmonėms kuo labiau pasinaudoti visomis naujovėmis.

Siekdama padėti Europos įmonėms visapusiškai pasinaudoti skaitmeninių technologijų teikiama nauda, 2016 m. balandžio mėn. Komisija priėmė išsamią **Europos pramonės skaitmeninimo**⁷⁵ strategiją, kurioje numatė nacionalinių iniciatyvų skatinimo priemones, susijusias su pramonės skaitmeninimu, kad būtų bendradarbiaujama ir mokomasi vieni iš kitų. Tuo tikslu per 2017 m. kovo 23 d. Romoje surengtą Skaitmeninę dieną buvo pristatyta Europos nacionalinių iniciatyvų platforma.

Per kitus trejus metus pagal programą „Horizontas 2020“ planuojama papildomai skirti 300 mln. EUR veiklai, susijusiai su **skaitmeninių inovacijų centrais**, būtinais vietos pradedančiosioms įmonėms ir inovacijoms remti. Taip pat planuojama toliau investuoti maždaug 3,2 mlrd. EUR į svarbiausias technologijas, įskaitant nanoelektroniką, fotoniką, robotiką, 5G, našų skaičiavimą, didžiuosius duomenis, debesijos kompiuteriją ir dirbtinį intelektą, ir jų integravimą vertės grandinėse įgyvendinant bandomuosius projektus ir naudojant bandomuosius modelius. Tų investicijų dalis, 300 mln. EUR, skirta konkrečiai **naujosios kartos skaitmeninių pramonės platformų** kūrimui, visų pirma kuriant naujų pavyzdinių sistemų modelius, kurie vėliau virs išmaniosiomis gamyklomis ir paslaugomis. Svarbiausias ES pramonės skaitmeninimo sėkmės veiksnys – pasitelkti kritinę masę sudarančias investicijas papildant bendras Europos investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas papildomomis privačiosiomis ir nacionalinėmis viešosiomis investicijomis, visų pirma per viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, siekiant padidinti ES fondų poveikį visiems ekonomikos sektoriams. Bendros Europos investicijos į mokslinius tyrimus ir inovacijas sudaro apie 5,5 mlrd. EUR ir ta suma bus papildoma privačiosiomis ir

aptaria skaitmeninio švietimo ir įgūdžių klausimus http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/expert-groups/digital-skills-competences_en.

⁷⁵ COM(2016) 180.

nacionalinėmis viešosiomis investicijomis, visų pirma per viešojo ir privataus sektorių partnerystę, siekiant padidinti poveikį visiems ekonomikos sektoriams.

Svarbi transformacija vyksta **energetikos** sektoriuje. Pasiūlymais dokumentų rinkinyje „Švarioji energija visiems europiečiams“⁷⁶ bus konsoliduotos galiojančios nuostatos dėl galimybės vartotojams nemokamai susipažinti su jų vartojimo duomenimis. Tai, be kita ko, galima panaudoti siekiant nustatyti ir spręsti energijos nepritekliaus problemas arba didinti pastatų energijos vartojimo efektyvumą. Siūlomomis priemonėmis bus taip pat užtikrinta geresnė prieiga prie skaitiklių duomenų – tai svarbu norint padėti vartotojams gauti naudos optimizuojant savo vartojimą, o energetikos įmonėms ir paslaugų teikėjams pritaikyti savo pasiūlymus prie konkrečių vartotojų poreikių. Be to, skaitmeninės technologijos padeda **veiksmingiau naudoti išteklius** per visą produkto gyvavimo ciklą, o tai pagrindinis ES žiedinės ekonomikos plano⁷⁷ tikslas. Visiškai įdiegus skaitmenines technologijas (automatiką ir robotiką) gamybos procesuose galima pagerinti produkto perdirbimą ir ardymą, kurti kokybiškas automatizuoto rūšiavimo ir naudojimo sistemas.

Transporto srityje pereinant prie **bendradarbiavimo grindžiamo, jungiamojo ir automatizuoto judumo** galima sumažinti eismo įvykių skaičių, taršą ir spūstis, pagerinti eismo ir pajėgumų valdymą ir energijos vartojimo efektyvumą. Be to, taip pat didinamas transporto ir skaitmeninių sektorių konkurencingumas, tai padeda integruoti įvairių rūšių transportą į vieną judumo sistemą, pritaikytą prie vartotojų poreikių, neatsižvelgiant į tai, ar vežami kroviniai ar keleiviai, įskaitant tuos, kuriems reikia specialios pagalbos. Šiame kontekste itin svarbūs standartai, kuriais užtikrinamas transporto infrastruktūros, duomenų, programinės įrangos, paslaugų ir tinklų sąveikumas. Kovo mėn. pasirašytu ketinimų raštu 27 ES valstybės narės, Šveicarija ir Norvegija⁷⁸ pareiškė pasiruošusios bendradarbiauti tarpvalstybinėse bylose, susijusiose su kelių eismo sauga, galimybe susipažinti su duomenimis, duomenų kokybe ir atsakomybe, ryšiu ir skaitmeninėmis technologijomis. Aišku, itin automatizuotų ir į tinklą jungiamų transporto priemonių naudojimas yra vienas iš didžiausių iššūkių ES automobilių pramonei siekiant išlikti konkurencingai tarptautiniu lygmeniu. Komisija taip pat rengia išsamų judumo priemonių, kurias planuojama įgyvendinti dviem etapais 2017 m., dokumentų rinkinį.

Taikant naujus požiūrius **finansų** sektoriuje („FinTech“), kuriems sąlygas sudarė skaitmeninės technologijos, galima pagerinti galimybes įmonėms gauti finansavimą, padidinti konkurencingumą, teikti naudą vartotojams ir skatinti startuolių augimą. Pradėtos viešosios konsultacijos⁷⁹ siekiant padėti parengti tinkamus veiksmus ES lygmeniu kuriant kapitalo rinkų sąjungą. **Blokų grandinė**⁸⁰ – tai viena iš pažangiausių technologijų, galinčių padaryti didžiulį poveikį finansų ir kituose sektoriuose. Planuojama įsteigti Europos blokų grandinės technologijų stebėsenos centrą, kad jis registruotų ir stebėtų pokyčius, kauptų ekspertines žinias ir skatintų naudojimą.

⁷⁶ <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>.

⁷⁷ COM(2015) 614, „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“.

⁷⁸ http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=43821.

⁷⁹ https://ec.europa.eu/info/finance-consultations-2017-fintech_en.

⁸⁰ Blokų grandinės technologija tai viešasis registras, kuriame užfiksuoti visi lygiarangių tinkle sudaryti sandoriai. Tai decentralizuota technologija, suteikianti galimybę lygiarangių tinklų (angl. *peer-to-peer networks*) dalyviams sudaryti sandorius, kaip antai atlikti mokėjimus internetu, nesikreipiant į centrinę instituciją (tarpininkę), <https://www.enisa.europa.eu/topics/national-csirt-network/glossary/blockchain>.

Visuose pramonės ir paslaugų sektoriuose IRT standartai, visų pirma atviri, atlieka svarbų vaidmenį skaitmeninimo srityje, nes užtikrina sąveikumą, mažina rinkos kliūtis ir skatina inovacijas⁸¹. Šių standartų rėmimas visame pasaulyje padeda užtikrinti Europos įtaką globalizuotoje ekonomikoje už bendrosios rinkos ribų.

Komisija

- *ragina valstybes nares visiškai įgyvendinti Europos pramonės skaitmeninimo strategiją ir įvertinti pasiektus rezultatus iki 2018 m. pradžios;*
- *2017 m. pavasarį pateiks išsamų judumo dokumentų rinkinį tinkamai atsižvelgdama į skaitmeninius aspektus; toliau aktyviai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais siekdama įgyvendinti veiksmus, numatytus ketinimų rašte, kurį valstybės narės pasirašė 2017 m. kovo 23 d.*

4.3. Skaitmeninės inovacijos viešosioms paslaugoms modernizuoti

Viešojo administravimo modernizavimas

Skaitmeninės technologijos leidžia valdžios institucijoms teikti paslaugas sparčiau, tiksliau ir veiksmingiau. Daugelyje valstybių narių jau įgyvendinamos bendros modernizavimo programos, teikiančios piliečiams daug naudos. ES lygmeniu **2016–2020 m. e. valdžios veiksmų planu**⁸² siekiama paspartinti skaitmeninimą ir išplėsti jo taikymo sritį taip didinant valdžios institucijų veiksmingumą ir palengvinant laisvą įmonių ir piliečių judėjimą. Sutaupyti galima įdiegiant paprastesnes administracines procedūras asmenims ir įmonėms, pavyzdžiui, taikant **standartinio paslaugų skaitmeninimo**⁸³ ir **vienkartinio duomenų pateikimo**⁸⁴ principus. Pavyzdžiui, e. viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančioms įmonėms reikėtų pateikti tik vieną dokumentą⁸⁵.

ES lygmeniu taikant vienkartinio dokumentų pateikimo principą būtų galima sutaupyti iš viso apie 5 mlrd. EUR per metus⁸⁶.

2017 m. gegužės 2 d. priimtu pasiūlymu dėl **bendrųjų skaitmeninių vartų**⁸⁷ gyventojams ir įmonėms bus užtikrinta mažesnė administracinė našta persikeliant ir (arba) vykdant verslo

⁸¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-ict-standardisation-priorities-digital-single-market>.

⁸² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-eu-egovernment-action-plan-2016-2020-accelerating-digital-transformation>.

⁸³ Viešųjų paslaugų teikimas paprastai naudojant skaitmenines priemones. Gali būti naudojamos eIDAS, e. sąskaitų faktūrų išrašymas ir e. viešųjų pirkimų paslaugos ir kitos techninės sudedamosios dalys, parengtos įgyvendinant Europos infrastruktūros tinklų priemonę.

⁸⁴ Taip piliečiai ir įmonės išvengia būtinybės pakartotinai teikti valdžios institucijoms tą pačią informaciją. 2017 m. sausio mėn. pradėtas didelio masto bandomasis projektas (finansuojamas pagal programą „Horizontas 2020“), kurio tikslas – išbandyti vienkartinio dokumentų pateikimo principu veikiančią programą ES įmonėms. Jame dalyvauja 21 šalis (20 valstybių narių) ir daugiau nei 50 organizacijų (TOOP, „The Once-Only Principle“, <http://www.toop.eu/>). 2016 m. lapkričio mėn. pradėtas įgyvendinti koordinavimo ir paramos veiksmas (finansuojamas pagal programą „Horizontas 2020“), kurio tikslas – aptarti galimą vienkartinio dokumentų pateikimo principo taikymą ES piliečiams (SCOOP4C, <https://scoop4c.eu/home>).

⁸⁵ Europos bendrojo viešųjų pirkimų dokumentu įmonė gali suteikti sutikimą, kad viešuosius pirkimus paskelbusios institucijos gautų reikiamus dokumentus ir iš kitų institucijų. Panašūs principai taikomi ir Europos elektroninei paslaugų kortelei.

⁸⁶ Tyrimas dėl e. valdžios ir administracinės naštos mažinimo (SMART 2012/0061).

⁸⁷ COM(2017) 256.

veiklą tarpvalstybiniu mastu bendrojoje rinkoje. Juo bus užtikrinta galimybė nesunkiai susipažinti su svarbia informacija ir pagalbos paslaugomis, galimybė vartotojams atlikti tam tikras pagrindines administracines procedūras internetu ir užtikrinti nediskriminacinę galimybę vartotojams iš kitų šalių naudotis nacionalinėmis internetu teikiamomis procedūromis. Tai taip pat bus pirmasis žingsnis siekiant įgyvendinti vienkartinio dokumentų pateikimo principą tarpvalstybiniais atvejais.

Planuojama iniciatyva dėl **skaitmeninių sprendimų per visą įmonės gyvavimo ciklą** leis įmonėms įvykdyti administracinius reikalavimus (registruoti, pateikti ir atnaujinti įmonės dokumentus) internetu ir tarpvalstybiniu lygmeniu, užtikrinant, kad skaitmeninimas būtų naudingas taip pat įmonės steigimo ir išlaikymo procesuose.

Europos elektroninė studento kortelė mainų programoje „Erasmus+“ leis studentams naudotis universitetų paslaugomis visoje ES pagal jų nacionalinius elektroninius tapatybės nustatymo duomenis.

Viešasis sektorius gali užtikrinti geresnį savo tarpvalstybinių paslaugų sąveikumą laikydamasis neseniai atnaujintų **Europos sąveikumo sistemos**⁸⁸ rekomendacijų ir dalydamasis savo duomenimis ir paslaugomis pagal INSPIRE direktyvą⁸⁹. Taikant **Europos kataloge**⁹⁰ nurodytus IRT standartus padidėtų skaitmeninių produktų ir paslaugų rinka.

Atsižvelgdama į dinamišką veiksmų plano pobūdį Komisija nuolat atnaujins jį, kad remtų **valdžios institucijų transformaciją** ir užtikrintų, kad piliečiai galėtų bet kada ir bet kur prireikus lengvai, patikimai ir nesunkiai naudotis viešosiomis paslaugomis, kurių nori ir tikisi. Komisija įtraukia naujus veiksmus į veiksmų planą, kad padidintų jo poveikį⁹¹.

Komisija

- *įtrauks papildomus veiksmus į e. vyriausybės veiksmų planą ir ragina valstybės nares laikytis vienkartinio dokumentų pateikimo principo pagal asmens duomenų apsaugos teisės aktus;*
- *pasiūlys įmonių teisės sistemos pakeitimus, kad būtų lengviau diegti skaitmeninius sprendimus per visą įmonės gyvavimo ciklą.*

Skaitmeninė sveikatos apsaugos ir priežiūros transformacija

Skaitmeninės technologijos gali padėti pagerinti žmonių sveikatą ir išspręsti sisteminės sveikatos priežiūros sistemų problemas. Jos gali pasiūlyti ekonomiškai efektyvių priemonių, kuriomis sveikatos priežiūros ligoninėse modelį galima paversti į pacientą orientuotu integruotu modeliu, suteikti daugiau galimybių pasinaudoti sveikatos priežiūros paslaugomis ir padėti užtikrinti sveikatos priežiūros sistemos tvarumą ir atsparumą. Svarbu, kad tokios priemonės būtų rengiamos visiškai laikantis duomenų apsaugos taisyklių.

⁸⁸ COM(2017) 134.

⁸⁹ Direktyva 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE).

⁹⁰ https://joinup.ec.europa.eu/community/european_catalogue/home.

⁹¹ Tie veiksmai išsamiai aprašyti kartu teikiamame Komisijos tarnybų darbo dokumente: „IT platforma, skirta teisminių institucijų elektroninių įrodymų mainams“; „Elektroninė oficialioji maisto ir augalinių produktų kontrolės priemonė“; „ES žemės ūkio ir maisto teisės aktų vykdymo užtikrinimas parduodant internetu“; „Skaitmeninės vyriausybės piliečiams chartija“ ir „Skaitmeninis perversmas miestuose“.

Komisija kartu su valstybėmis narėmis siekia užtikrinti, kad piliečiai galėtų perkelti savo pagrindinę medicininę informaciją elektroniniu būdu, jeigu jie gydomi kitoje valstybėje narėje ir vaistams gauti naudoja elektroninį receptą. Tai turėtų pradėti veikti daugelyje valstybių narių iki 2020 m. Tačiau reikia padaryti dar nemažai, kad visi užsienyje gydomi piliečiai galėtų visiškai privačiai ir konfidencialiai gauti ir pateikti visus savo elektroninius sveikatos įrašus.

Našus skaičiavimas gali atverti didžiųjų duomenų potencialą sveikatai, naudojant pažangiąją duomenų infrastruktūrą ir duomenų analizę. Šiais metais įsteigti Europos pavyzdiniai centrai – puikus pavyzdys, ką Europa gali pasiekti sukaupdama medicinos ekspertines žinias ir duomenis, kad galėtų greičiau diagnozuoti ir gydyti retąsias ir sudėtingas ligas. ES imantis tolesnių veiksmų šioje srityje galima sukurti didelę pridėtinę vertę ir kritinę masę. Sveikatos duomenys, Europos Sąjungoje renkami ir tvarkomi gavus aiškų pacientų sutikimą arba remiantis kitokiu teisiniu pagrindu, kaip numatyta BDAR⁹², ir taikant tinkamas apsaugos priemonės, gali suteikti nepalyginamą postūmį moksliniams tyrimams. Jie taip pat gali leisti anksti nustatyti infekcijų protrūkius ir paspartinti vaistų ir medicinos prietaisų kūrimą, paskatinti naujoviškus sveikatos priežiūros sprendimus, kaip antai telemediciną ir mobiliąsias sveikatos apsaugos programas.

2017 m. balandžio mėn. priimti du nauji reglamentai dėl medicinos prietaisų⁹³ laipsniškai įsigalios per ateinančius penkerius metus. Jais numatoma sukurti naują išsamią ES medicinos prietaisų duomenų bazę (toliau – Eudamed), kurioje naudojant didžiuosius duomenis bus lengviau kurti naujoviškus skaitmeninius diagnostikos ir gydymo sprendimus ir anksti nustatyti saugos problemas.

2017 m. Komisija paskelbs komunikatą dėl tolesnių priemonių poreikio ir masto skaitmeninės sveikatos apsaugos ir priežiūros srityje atsižvelgdama į teisės aktus dėl asmens duomenų apsaugos, pacientų teisių ir elektroninio identifikavimo, ir jame visų pirma aptars:

- *saugią piliečių prieigą prie elektroninių sveikatos įrašų ir galimybę jais dalytis tarpvalstybiniu mastu ir elektroninių receptų naudojimą;*
- *pagalbinę duomenų infrastruktūrą, kuria siekiama paskatinti mokslinių tyrimų pažangą, ligų prevenciją ir suasmenintą sveikatos apsaugą ir priežiūrą pagrindinėse srityse, pavyzdžiui, retųjų, užkrečiamų ir sudėtingų ligų srityje;*
- *sklandesnį atsiliepimų teikimą ir ryšį tarp pacientų ir sveikatos priežiūros paslaugų teikėjų, siekiant paremti prevenciją ir suteikti pacientams įvairių galimybių, taip pat kokybišką į pacientą orientuotą priežiūrą sutelkiant dėmesį į lėtines ligas ir geresnį sveikatos priežiūros sistemų veiklos rezultatų suvokimą.*

4.4. Investicijų į skaitmenines technologijas ir infrastruktūrą didinimas

⁹² Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (toliau – BDAR) 9 straipsniu („Specialių kategorijų asmens duomenų tvarkymas“) draudžiama tvarkyti asmens sveikatos duomenis, nebent būtų taikoma kuri nors iš 9 straipsnio 2 dalyje nurodytų sąlygų.

⁹³ Reglamentas dėl medicinos prietaisų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2001/83/EB, Reglamentas (EB) Nr. 178/2002 ir Reglamentas (EB) Nr. 1223/2009 ir panaikinamos Tarybos direktyvos 90/385/EEB ir 93/42/EEB; Reglamentas dėl *in vitro* diagnostikos medicinos prietaisų, kuriuo panaikinama Direktyva 98/79/EB ir Komisijos sprendimas 2010/227/ES.

Sėkmingai bendrajai skaitmeninei rinkai reikia itin geros infrastruktūros⁹⁴. ES jau telkia maždaug 50 mlrd. EUR viešųjų ir privačiųjų investicijų pramonės skaitmeninimo srityje, tam panaudodama 2016–2020 m. ES mokslinių tyrimų ir inovacijų investicijoms numatytus 5,5 mlrd. EUR. ES taip pat numatė galimybę skaitmeninėje ir plačiajuosčio ryšio srityje panaudoti 21,4 mlrd. EUR iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų, kai bus parengtos nacionalinės ir regioninės skaitmeninio augimo ir plačiajuosčio ryšio strategijos, sustiprinančios ryšį tarp politikos ir finansavimo tikslų visais lygmenimis.

Daugiau nei du trečdaliai respondentų (69 proc.) mano, kad spartesnis ir patikimesnis interneto ryšys paskatintų juos daugiau naudotis naujosiomis skaitmeninėmis technologijomis⁹⁵.

Tačiau skaitmeninėje srityje reikia daug didesnių investicijų, visų pirma srityse, kuriose **investicijų poreikis gerokai viršija bet kurios pavieniui veikiančios valstybės narės pajėgumus**. Yra galimybių veiksmingiau derinti ir papildyti ES finansavimo programas⁹⁶ kitais viešojo ir privatačiojo finansavimo šaltiniais, be kita ko, Europos strateginių investicijų fondu (ESIF). Iki 2017 m. balandžio mėn. ESIF investicijos skaitmeniniame sektoriuje sudarė apie 17,8 mlrd. EUR, įskaitant viešąjį ir privatųjį finansavimą (10 proc. visos iki tos datos pritrauktų investicijų sumos)⁹⁷.

Europos atvirojo mokslo debesijos, našaus skaičiavimo ir Europos duomenų infrastruktūros sukūrimas

Naudojant aukščiausio lygio Europos debesijos priemones mokslininkams, viešajame sektoriuje ir įmonėms, kaip skelbiama Komunikate dėl **Europos debesijos** iniciatyvos⁹⁸, padidės įmonių, ypač MVĮ ir su technologijomis nesusijusių sektorių, pajėgumai kurti inovacijas ir vertingesnius skaitmeninius produktus. Iki 2020 m. Europos atvirojo mokslo debesija taps virtualia aplinka, kurioje galima saugoti, pakartotinai naudoti įvairių sričių duomenis ir jais keistis tarpvalstybiniu mastu⁹⁹. Taip pat bus užtikrintas ryšys su kitomis iniciatyvomis, kaip antai galimybės susipažinti su „Copernicus“ žemės stebėjimo duomenimis ir informacija paslaugomis (DIAS).

Skaitmeninant pramonę ir duomenimis grindžiamą ekonomiką itin svarbus našus skaičiavimas. Jį naudojant galima pradėti kurti vertingesnius produktus ir paslaugas. Tam tikruose sektoriuose Europoje, pavyzdžiui, gamybos, naftos ir dujų, energetikos ar transporto srityse, sėkmingai naudojamos našaus skaičiavimo programos. Tačiau apskritai Europa užleidžia savo vietą pirmosiose eilėse našaus skaičiavimo infrastruktūros pajėgumų srityje ir ją aplenkia Kinija, JAV ir Japonija. Be aukščiausio lygio našaus skaičiavimo priemonių

⁹⁴ Junglumas pasitelkiant fizinę ir paslaugų infrastruktūrą ir veiksmingo ir išmaniojo duomenų tvarkymo pajėgumai.

⁹⁵ Specialusis Eurobarometro tyrimas Nr. 460 „Piliečių požiūris į skaitmeninimo ir automatizavimo poveikį mūsų kasdieniam gyvenimui“, 2017 m. gegužės mėn.

⁹⁶ Europos struktūriniai ir investicijų fondai (ESI fondai); Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP); Europos strateginių investicijų fondas (ESIF); programa „Horizontas 2020“ (įskaitant Europos technologijų institutą); Įmonių ir mažųjų bei vidutinių įmonių konkurencingumo programa (COSME) ir kt.

⁹⁷ Patvirtintas maždaug 3,2 mlrd. EUR finansavimas iš ESIF ir iki 2017 m. balandžio mėn. į skaitmeninį sektorių pritraukta apie 17,8 mlrd. EUR visų su ESIF susijusių investicijų. Projektų sąrašas paskelbtas adresu <http://www.eib.org/efsi/efsi-projects/index.htm?c=&se=4>. Tikimasi, kad ESIF lėšos per trejus metus pritrauks iš viso 315 mlrd. EUR investicijų į ES ekonomiką.

⁹⁸ COM(2016) 178.

⁹⁹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/%20european-cloud-initiative>.

Europa nepasieks savo plataus užmojo tikslo tapti dinamiška duomenimis grindžiama ekonomika.

Europa negali rizikuoti ir leisti, kad dėl nepakankamų našaus skaičiavimo pajėgumų ES mokslinių tyrimų ir pramonės duomenys būtų tvarkomi kur nors kitur. Tai padidintų mūsų priklausomybę nuo trečiųjų šalių įrenginių ir paskatintų inovacijų pasitraukimą iš Europos.

Siekiant kurti, įsigyti ir eksploatuoti geriausią įrangą reikia didelių investicijų ir nė viena Europos šalis neturi išteklių, kad galėtų veikti viena. Tad Europos Komisija ir valstybės narės turi koordinuoti savo pastangas ir dalytis ištekliais, kad užtikrintų šio pavyzdinio Europos projekto sėkmę. Europos Parlamentas ir Taryba tvirtai teikia politinę paramą ES siekiui atgauti lyderės pozicijas, kad iki 2022–2023 m. jos našaus skaičiavimo įranga būtų vienoje iš pirmųjų trijų vietų pasaulyje, ir kurti stiprų našaus skaičiavimo sektorių ES.

Našaus skaičiavimo sektoriuje Europoje sulaukta labai geros investicijų grąžos: iš neseniai atlikto tyrimo matyti, kad vieno euro investicijų į našų skaičiavimą grąža vidutiniškai sudarė 867 EUR padidėjusių įplaukų ir 69 EUR pelno. 97 proc. įmonių, kuriose naudojamos našaus skaičiavimo priemonės, pažymėjo, kad be jų konkuruoti nebegali¹⁰⁰.

2017 m. kovo 23 d. Romoje surengtą Skaitmeninę dieną septynios valstybės narės¹⁰¹ pasirašė deklaraciją, kuria remiama naujos kartos skaičiavimo ir duomenų infrastruktūra. Europos skaičiavimo ir duomenų infrastruktūrai atnaujinti iki eksalygmens¹⁰² pajėgumų reikia maždaug 5 mlrd. EUR papildomų išteklių. Tačiau šiuo metu taikomų finansavimo priemonių nepakanka, kai norima remti su dideliais uždaviniais susijusias iniciatyvas. Tad Komisija tiria, kaip sukurti sistemą visos Europos našaus skaičiavimo ir duomenų infrastruktūros kūrimui palaikyti. Geriausias būdas paskatinti investicijas – suderinti įvairius ES finansavimo šaltinius su nacionaliniu ir privačiuoju finansavimu.

Ilgainiui skaičiavimo problemų, kurių negali išspręsti dabartiniai superkompiuteriai, sprendimu žada tapti kvantinis skaičiavimas. Tad Komisija ima dėti daugiau pastangų, kad būtų visiškai išnaudotas kvantinių technologijų potencialas.

Komisija ketina

- *remtis vykstančiomis konsultacijomis su suinteresuotaisiais subjektais ir iki 2017 m. pabaigos pateikti Europos atvirojo mokslo debesijos įgyvendinimo planą ir suteikti būtiną finansinę paramą pagal programos „Horizontas 2020“ 2018–2020 m. darbo programą;*
- *iki 2017 m. pabaigos pasiūlyti teisės aktą, kuriuo numatoma integruoto eksalygmens superskaičiavimo ir duomenų infrastruktūros pirkimų sistema.*

Dirbtinio intelekto pajėgumų didinimas.

Dirbtinis intelektas gali būti labai naudingas mūsų visuomenei ir labai paskatins būsimą ekonomikos ir našumo augimą. Prietaisuose ir paslaugose įdiegus tam tikro pavidalo intelekto funkcijas galima juos geriau pritaikyti prie poreikių ir padidinti jų savarankiškumą.

¹⁰⁰ „Našus skaičiavimas ES: pažanga įgyvendinant Europos našaus skaičiavimo strategiją“ (2015), paskelbta adresu <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/study-high-performance-computing-eu-progress-implementation-european-hpc-strategy-final-report>.

¹⁰¹ Prancūzija, Vokietija, Italija, Liuksemburgas, Nyderlandai, Portugalija ir Ispanija.

¹⁰² Eksalygmuo skaičiavimo sistemose reiškia, kad jos veikia maždaug 1 000 kartų sparčiau nei dabartiniai kompiuteriai.

Iš neseniai atliktų vertinimų matyti, kad iki 2020 m. robotų ir dirbtinio intelekto sprendimų rinka padidės iki 142 mlrd. EUR¹⁰³. Tam tikrais vertinimais bendras žinių ir darbo automatizavimo, robotų ir autonominių transporto priemonių poveikis ekonomikai iki 2025 m. turėtų sudaryti nuo 6,5 trln. iki 12 trln. EUR per metus¹⁰⁴, įskaitant padidėjusį našumą ir naudą tokiose srityse kaip sveikatos priežiūra ir saugumas.

Naudojant dirbtinį intelektą įvairiuose techniniuose sprendimuose galima užtikrinti, kad, pavyzdžiui, keliuose žūtų mažiau žmonių, kad būtų protingiau naudojamos energijos ir vandens ištekliai, kad ūkiuose būtų naudojama mažiau pesticidų, o gamybos sektorius būtų konkurencingesnis. Sveikatos priežiūros srityje robotai, be kita ko, jau padeda atlikti labai tikslius veiksmus chirurgijoje. Jie taip pat padeda pavojingose situacijose, pavyzdžiui, vykdant gelbėjimo operacijas po žemės drebėjimų ar branduolinių nelaimių.

Europos Sąjunga turi remtis savo mokslo ir pramonės pranašumais, naujoviškais startuoliais, užimti lyderės poziciją kuriant dirbtinio intelekto technologijas, platformas ir programėles. Šiuo požiūriu Europos Sąjunga finansuoja projektus, kuriais siekiama užtikrinti, kad žmonės galėtų dirbti ir bendradarbiauti su robotais kuo saugiau ir geriau¹⁰⁵, o Komisija ir toliau stebės su dirbtinio intelekto sprendimais susijusias galimybes ir sunkumus.

5. Bendroji skaitmeninė rinka: didžiausias Europos turtas pasaulinėje skaitmeninėje ekonomikoje ir visuomenėje

Europos Sąjungai stiprybės teikia visiškai integruota vidaus rinka ir atvira pasaulinė ekonomikos sistema. Skaitmeniniame pasaulyje tai reiškia laisvą informacijos srautą ir pasaulines vertės grandines naudojant laisvą, atvirą ir saugų internetą. Perėjimas prie bendrosios ES skaitmeninės rinkos remiant sąžiningą konkurenciją ir orientuojantis į mūsų pagrindines vertybes ir pagrindines teises ir laisves gali padėti Europai įveikti daugelį ateityje jos laukiančių pasaulinių ekonomikos iššūkių.

Maždaug 40 proc. pasaulio gyventojų yra prisijungę prie interneto, palyginti su 4 proc. 1995 m.¹⁰⁶ 2008–2012 m. pasaulinė tarpvalstybinė prekyba duomenimis padidėjo 49 proc., o prekyba prekėmis ir paslaugomis – tik 2,4 proc.¹⁰⁷

Europos reguliavimo modelis nuo reglamento dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų¹⁰⁸ iki tinklo neutralumo taisyklių ir telekomunikacijų sistemos yra puikus pavyzdys už Europos ribų daugeliui tų, kas nori sukurti stabilią ir nuspėjamą teisinę sistemą skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės problemoms spręsti.

¹⁰³ Bank of America, „Robot Revolution – Global Robot & AI Primer“, 2015 m. gruodžio 16 d.

¹⁰⁴ „Disruptive technologies: Advances that will transform life, business, and the global economy“, McKinsey Global Institute, 2013.

¹⁰⁵ Žr. SWD(2017) 155.

¹⁰⁶ OECD „Going Digital“, 2017 m. kovo 6 d.

¹⁰⁷ EPSC „Enter the Data Economy: EU Policies for a Thriving Data Ecosystem“, EPSC Strategic Notes, Nr. 21, 2017 m. sausio 11 d.

¹⁰⁸ Reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje.

Privatumas nėra prekė, kuria galima prekiauti¹⁰⁹. Priešingai, privatumo ir asmens duomenų apsaugos užtikrinimas yra stabilų, saugų ir konkurencingų pasaulinių prekybos srautų sąlyga. Komisija siekia remti tokius tarpvalstybinius duomenų srautus užtikrindama aukšto lygio apsaugą ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimo srityje, ir prekybos sektoriuje. Prekybos sektoriuje slypi didžiulis prekybos duomenimis ir susijusios prekybos prekėmis ir paslaugomis potencialas, jeigu partneriai taikys ES duomenų apsaugos standartus. Komisija skirs prioritetą galimų sprendimų dėl tinkamumo paieškoms su svarbiausiais prekybos partneriais Rytų ir Pietryčių Azijoje 2017 m. pradedant nuo Japonijos ir Korėjos, bet svarstys galimybę dirbti šia kryptimi ir su kitais strateginiais partneriais, kaip antai Indija, Lotynų Amerikos valstybėmis, visų pirma MERCOSUR, ir Europos kaimynėmis¹¹⁰. 2017 m. kovo 20 d. Komisija pradėjo dialogą su Japonija dėl galimų išvadų dėl tinkamumo. Komisija taip pat svarstys kitas galimas tarpvalstybinio duomenų perdavimo priemones, kaip antai standartinės sutarčių sąlygas, atsižvelgdama į naująją ES duomenų apsaugos sistemą, kurią galima pritaikyti prie konkrečių rūšių verslo ar apdorojimo veiksmų, taip užtikrinant didelį lankstumą.

ES dialogai su partneriais visame pasaulyje, parama daugiašaliams modeliams ir aktyvus dalyvavimas tarptautinių tinklų veikloje padės ir toliau remti atvirą internetą, užtikrinti nuoseklų intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimą ir įtvirtinti ES kaip lyderės pozicijas remiant bendruosius standartus, būtinus norint įdiegti 5G ir daiktų interneto technologijas.

Komisija ir toliau ieškos galimybių patekti į trečiųjų šalių rinkas kartu nagrinėdama ES strateginių interesų ir pagrindinių vertybių apsaugos būdus. Ekonominė diplomatija gali atlikti svarbų vaidmenį vykdant šiuos veiksmus. Taip pat reikėtų dėmesingai apsvastyti, kaip vertinti atvejus, kai strategines investicijas į Europos įmones daro viešųjų subsidijų gaunantys subjektai, įsisteigę šalyse, kuriose investicijos iš Europos įmonių ribojamos. Tam reikia kruopščios analizės ir tinkamų veiksmų.

Laisvosios prekybos susitarimais bus užtikrinamos galimybės patekti į rinką panaikinant nepagrįstas kliūtis, dėl kurių iškraipomi prekybos srautai ir investicijos. Komisija sieks ES prekybos susitarimuose nustatyti e. prekybos sąlygas ir tarpvalstybinių duomenų srautų taisykles ir kovoti su naujomis skaitmeninio protekcionizmo formomis, visiškai laikydamasi ES duomenų apsaugos taisyklių ir į jas atsižvelgdama¹¹¹.

Pagrįsta kibernetinio saugumo politika taip pat yra būtina siekiant užtikrinti, kad Europa būtų pasirengusi kovoti su kibernetinėmis grėsmėmis ir kartu išlaikyti atvirą, laisvą ir saugią kibernetinę erdvę¹¹². Svarbu toliau dalyvauti dialoguose su pagrindiniais ES prekybos partneriais dėl priemonių, susijusių su kibernetinio saugumo standartais, sertifikavimu ir ženkliniu, siekiant padidinti į tinklą jungiamų objektų atsparumą ir saugumą visame pasaulyje.

Remdama tvaraus vystymosi tikslus Komisija ketina įtraukti skaitmeninių technologijų ir paslaugų naudojimo aspektą į visas politikos sritis, kad būtų išplėsta ES vystymosi politikos aprėptis. Taikant *Digital4Development* modelį¹¹³ skatinamas skaitmeninių sprendimų naudojimas kovojant su skurdu, nelygybe ir išteklių stoka, pirmiausia sutelkiant dėmesį į

¹⁰⁹ COM(2017) 7.

¹¹⁰ COM(2017) 7.

¹¹¹ COM(2015) 497, p. 7.

¹¹² Visuotinė Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategija, 2016 m. birželio mėn.

¹¹³ SWD(2017) 157.

Afriką, kurioje didžiausią poveikį padarė tokie veiksmai kaip mobilieji mokėjimai. ES pradės įgyvendinti pavyzdinius projektus tokiose srityse kaip e. žemės ūkis, skaitmeniniai įgūdžiai, e. valdžia ir bendradarbiavimas startuolių srityje.

Komisija ir toliau remis Sąjungos tikslus stojimo derybose selektyviai derindama juos su kaimyninėmis šalimis pietuose ir rytuose; ES ir partnerių Rytuose tinklais siekiama užtikrinti laipsnišką teisės aktų suderinimą ir dalijimąsi geriausios patirties pavyzdžiais.

Komisija

- *skirs prioritetą galimų sprendimų dėl tinkamumo paieškoms su svarbiausiomis valstybėmis partnerėmis, kad užtikrintų aukštą asmens duomenų apsaugos lygį;*
- *sieks susitarti dėl konvergencijos siekiant suderinti spektro valdymą;*
- *aptars su valstybėmis narėmis, kaip stebėti tiesiogines užsienio investicijas į strateginius sektorius, stiprinti bendradarbiavimą su partneriais trečiosiose šalyse kuriant bendruosius atvirus IRT standartus daiktų interneto, 5G, debesijos kompiuterijos ir didžiųjų duomenų srityse;*
- *stiprins tarptautinį bendradarbiavimą kibernetinio saugumo srityje su pagrindiniais ES prekybos partneriais siekdama užtikrinti didesnę į tinklą jungiamų objektų kibernetinį saugumą;*
- *remis Afriką plėsdama skaitmeninių technologijų ir paslaugų aspektą ES vystymosi politikoje;*
- *visapusiškai atsižvelgs į skaitmeninius aspektus rengdama ES išorės vystymosi politiką ir paramos priemones. Kaimynystės šalis tai reiškia, kad bus teikiama parama suderinant teisės aktus ir steigiant nepriklausomas priežiūros struktūras;*
- *skatins reguliavimo institucijų bendradarbiavimą visame pasaulyje.*

6. Išvada

Skaitmeninių technologijų poveikis nėra iš anksto nulemtas. Jos ir toliau keis mūsų visuomenę ir ekonomiką, bet tuos pokyčius iš esmės lems tai, kaip Europos piliečiai, įmonės ir valdžios institucijos nuspręs jais pasinaudoti ir kaip sukursime tų technologijų reguliavimo sistemą.

Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje Europos Sąjungai siūlomos gairės, kaip galima kurti tinkamą skaitmeninę aplinką, kurioje užtikrinama aukšto lygio privatumo ir asmens duomenų apsauga ir vartotojų teisės, įmonės gali diegti inovacijas ir konkuruoti, o kibernetinis saugumas sustiprina mūsų visuomenių tarpusavio sąsajas.

Iš laikotarpio vidurio peržiūros aiškiai matyti, kad norint politinius įsipareigojimus paversti tikrais darbais nebegalima švaistyti laiko. Joje raginama ir toliau sutelkti dėmesį į svarbiausius dalykus, kuriems reikia bendrų pastangų, ir į esmines investicijas į infrastruktūrą ir įgūdžius, sudaryti sąlygas valstybėms narėms, įmonėms ir piliečiams diegti inovacijas ir naudotis skaitmeninio pranašumais. Visa tai susiję ne tik su IRT rinkomis, bet ir su kiekvienu mūsų ekonomikos ir visuomenės aspektu.

Komisija įsipareigoja daryti pažangą kartu su valstybėmis narėmis, suinteresuotaisiais subjektais ir socialiniais partneriais. Pirmiausia teisės aktų leidėjai turėtų sparčiai susitarti dėl pasiūlymų, kurie jiems pateikti pagal bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją. Europos

Vadovų Taryba atlieka itin svarbų vaidmenį suteikiant būtiną politinį postūmį, kad pasiūlymai būtų priimti ir įgyvendinti laiku. ES galės sukurti gerai veikiančią bendrąją skaitmeninę rinką tik visiems ryžtingai prisiėmus įsipareigojimus.